

Драге колеге и пријатељи,

Велика ми је част што примам награду која носи име Ђуре Даничића, по образовању правника и филолога, а по професији научника, професора и библиотекара. Пошто је развој библиотекарства у свакој средини увек резултат колективног напора, користим ову прилику да се захвалим посебно колегама из Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, из Заједнице библиотека универзитета у Србији, Народне библиотеке Србије и Библиотеке Матице српске, јер без њихове сарадње успешне реализације пројеката на којима сам радила не би било.

У свакој области којом се бавио, Ђура Даничић је оставио значајни траг. У филологији његова дела се и данас користе и цитирају, а подухват конципирања, редакције и издавања капиталног речника нашег језика, који је започео са излажењем 1881. а завршен тек 1980. био би више него довољан да се његово име памти заувек.

У педагошком раду у Лицеју и Великој школи, где је предавао словенску филологију, општу историју књижевности и естетику од 1859-1865 и словенску филологију од 1873-1877, образовао је успешно генерације младих студената које су имале велики утицај на развој земље. У области организације научног рада био је један од оснивача Друштва српске словесности од 1849. и секретар Друштва од 1957. до 1861, први секретар новоосноване Југославенске академије знаности и умјетности 1866-1873, члан Српског ученог друштва од 1869, председник Српског ученог друштва 1878, дописни члан Руске академије наука од 1863, а 1872. постао је и почасни доктор Петроградског универзитета.

Управник Народне библиотеке био је од 1856. до 1859. У том периоду је утврдио концепцију набавне политике, започео израду

текуће националне библиографије, проширио обавезни примерак и на периодичне публикације, увео заштиту књижног фонда и редовно обавештавање јавности о раду библиотеке објављивањем годишњег извештаја – све оно што се ради и данас.

У свом раду наилазио је на много препрека, али је истрајавао јер је веровао у оно што ради. Од доласка у Београд до смрти у Загребу 1882, он је због различитих притисака три пута дао оставку – два пута на место секретара Друштва српске словесности и једном на професуру у Лицеју, два пута се селио у Загреб и једном вратио у Београд, да би после смрти у Загребу био дефинитивно сахрањен у Београду.

Покушала сам за ову прилику да пронађем неку везу између мене и Ђуре Даничића, мада наравно мој рад не може да се упореди са једном таквом научном громадом. Можда би се могло рећи да је на његов рад у свим областима којима се бавио утицало и његово правничко образовање, које га је подстакло да ради на реформи и кодификацији језика и писма као основи за развој успешне комуникације и сарадње међу људима.

Мислим да је на мој рад у библиотекарству пресудно утицало моје претходно образовање у области биолошких наука, пре свега екологије, науке о утицају средине на жива бића и живих бића на средину. Када сам почела да радим као информатор за биомедицинске науке у Универзитетској библиотеци, моје интересовање за функционисање живих система пренело се на науку као систем и на место библиотека у том систему.

Као што опстанак и развој живог света зависи од дотока сунчеве енергије која се складишти у биљкама, тако и опстанак и развој науке и културе зависе од дотока информација, а те информације се чувају у библиотекама. Задатак библиотекара је да те

информације прикупе и сачувају, али и да их учине доступним свим потенцијалним корисницима.

Као што живи системи еволуирају и постају све сложенији прилагођавајући се условима средине у којој се развијају, тако и на развој људских друштава утиче способност људи да комуницирају заснована на познавању система комуникације – језика – и способност прилагођавања условима средине у којој живе, засновану на информацијама. Хиљаде година писане историје и информације прикупљене о свету у коме живимо још увек нису довољне да гарантују опстанак и даљу еволуцију људске врсте. Тек здружени напори свих становника наше планете могу бити гарант опстанка, а библиотеке као резервоари информација и чворишта у светској информационој мрежи у томе имају значајну улогу.

Мрежа библиотека у свету данас је једина институционализована светска мрежа јавних институција у којима је знање доступно свима, и које могу помоћи свим креативним људима да се образују, развију своје идеје и потенцијале и допринесу опстанку наше планете и нас самих. У живим системима веома значајну улогу у одржавању система имају ситни и на први поглед неприметни организми, а ја верујем да и у одржавању друштва као система значајну улогу имају библиотеке, иако нису на први поглед најзначајније и највидљивије друштвене институције. Верујем да свако од нас радећи у библиотеци може дати свој допринос слободном протоку информација, а то је услов за развој хуманог друштва слободномислећих људи.